

Szlak „Via Carpatia” z uwagi na swój przebieg ma szczególnie istotne znaczenie dla wszystkich województw Polski Wschodniej i stanowi szansę na przyspieszenie rozwoju tej części kraju. Drogi S-8 i S-19, których przebieg pokrywa się z przebiegiem szlaku „Via Carpatia”, stanowią kluczowy element sprzyjający zwiększeniu dostępności transportowej wschodniej części Polski, zarówno w skali kraju jak i UE, oraz sprzyjają jego ekonomicznemu wzrostowi.

Inicjatywa utworzenia szlaku „Via Carpatia” powstała w 2006 r., a intensywność działań prowadzonych w ostatnim czasie na rzecz tej inicjatywy, zarówno na szczeblu międzyregionalnym, krajowym jak również międzynarodowym pozwala mieć nadzieję na szybkie włączenie tego szlaku w europejską sieć transportową.

Inicjatywa utworzenia szlaku „Via Carpatia” została sformalizowana 27 października 2006 r. w Łańcucie podczas zorganizowanej w tym celu międzynarodowej konferencji pt. „Jedna droga - cztery kraje”. Podpisana została wówczas przez Ministrów Transportu Litwy, Polski, Słowacji i Węgier: „Deklaracja Łańcucka w sprawie rozszerzenia Transeuropejskiej Sieci Transportowej poprzez utworzenie najkrótszego szlaku drogowego na osi Północ-Południe, łączącego Litwę, Polskę, Słowację i Węgry”. W październiku 2010 r. do inicjatywy „Via Carpatia” przystąpiły Bułgaria, Grecja oraz Rumunia.

Szlak „Via Carpatia” przebiega wzdłuż wschodniej granicy Unii Europejskiej z Kłajpedy i Kowna na Litwie przez Białystok, Lublin, Rzeszów i Koszyce do Debreczyna na Węgrzech i dalej do Rumuni. W Rumunii szlak „Via Carpatia” rozwidla się w kierunku portu morskiego Konstanca oraz w kierunku Bułgarii (Sofia) i portów greckich nad Morzem Egejskim (Saloniki).

Szlak drogowy „Via Carpatia” w Polsce liczy łącznie 683 kilometry i przebiega po drogach S-8 i S-19 na następujących odcinkach: granica polsko-litewska - Budzisko - Suwałki - Augustów - Raczki - Korycin - Knyszyn - Dobrzyniewo Duże - Choroszcz - Siemiatycze - Lublin - Nisko - Rzeszów - Barwinek - granica polsko-słowacka. Na odcinku z Kuźnicy Białostockiej do Korycina szlak biegnie śladem drogi S-8, należącym do sieci TEN-T jako droga „Via Baltica”. Także końcowy odcinek trasy tj. Rzeszów - Barwinek został zaliczony do sieci TEN-T. Wysiłki podejmowane przez partnerów projektu zaowocowały w 2011 roku włączeniem całego szlaku „Via Carpatia” do wąskiej listy połączeń priorytetowych zaproponowanej Komisji Europejskiej przez Ministerstwo Infrastruktury w ramach rewizji polityki Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T.

Biegąc wzdłuż wschodniej granicy Polski szlak przecina obszary województw podlaskiego, mazowieckiego, lubelskiego i podkarpackiego, stanowiąc jednocześnie podstawowe

połączenie ważnych ośrodków regionalnych położonych przy wschodniej granicy kraju tj. miast: Białystok, Lublin i Rzeszów.

Obszar, przez który przebiega szlak „Via Carpatia” stanowi 32% powierzchni Polski, zamieszkały jest przez ok. 22% ludności kraju i wytwarza około 16% produktu krajowego brutto. Podstawowym problemem tego makroregionu jest jednak bardzo niski poziom spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Z tego względu inwestycje zwiększające dostępność terytorialną tego obszaru mogą zdecydowanie przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności całego makroregionu Polski Wschodniej. Poprawa dostępności transportowej znacząco wpłynie na zwiększenie inwestycji gospodarczych przez co przyczyni się do intensyfikacji rozwoju ekonomicznego tego obszaru. Ponadto na obszarze przebiegu projektu zlokalizowane są aż 3 specjalne strefy ekonomiczne:

- Suwalska SSE - zlokalizowana m.in. w Suwałkach, Ełku i Białymstoku oraz innych miejscowościach województwa podlaskiego i warmińsko - mazurskiego),
- SSE EURO-PARK MIELEC - zlokalizowana na obszarze województwa podkarpackiego i lubelskiego m.in. w Mielcu, Rzeszowie, Dębicy, Lublinie),
- Tarnobrzaska SSE EURO-PARK WISŁOSAN - zlokalizowana na obszarze województw podkarpackiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i mazowieckiego. „Via Carpatia” będzie istotnym wsparciem tych inicjatyw.